

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
prednesené 6. júna 2019¹

Vec C-302/18

**X
proti
Belgische Staat**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podala Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pre cudzinecké spory, Belgicko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Príslahovalecká politika – Právne postavenie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom – Získanie právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom – Podmienka mať stabilné, pravidelné a dostatočné zdroje – Vlastné príjmy – Pôvod zdrojov – Zdroje od tretej osoby – Písomné vyhlásenie o prevzatí nákladov spojených s pobytom – Smernica 2003/109/ES – Článok 5 ods. 1 písm. a)“

I. Úvod

1. Návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podala Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pre cudzinecké spory, Belgicko), sa týka výkladu článku 5 ods. 1 písm. a) smernice Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktor[í] sú osobami s dlhodobým pobytom².

2. Cieľom smernice 2003/109 je predovšetkým stanoviť podmienky na priznanie a odňatie právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom, ktoré priznávajú členské štáty štátnym príslušníkom tretích krajín oprávnené sa zdržiavajúcich na ich území.³ Podľa článku 5 ods. 1 písm. a) tejto smernice je jednou z podmienok na získanie takéhoto postavenia, aby uvedený štátny príslušník predložil dôkaz o tom, že má pre seba a pre svojich rodinných príslušníkov, ktorí sú od neho závislí, stabilné a pravidelné zdroje, ktoré sú postačujúce pre neho a jeho rodinných príslušníkov, bez zaťaženia systému sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu.

3. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania bol podaný v rámci sporu medzi X a Belgische Staat (Belgicko), ktorý sa týka predovšetkým zamietnutia žiadosti X o priznanie právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom z dôvodu, že X nemá vlastné príjmy, a teda nesplňa podmienku preukázania zdrojov v zmysle článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109.

¹ Jazyk prednesu: francúzština.

² Ú. v. ES L 16, 2004, s. 44; Mím. vyd. 19/006, s. 272.

³ Pozri článok 1 písm. a) smernice 2003/109.

4. V tomto kontexte sa vnútroštátny súd v podstate pýta Súdneho dvora, či sa podmienka mať stabilné, pravidelné a dostatočné zdroje, stanovená v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109, vzťahuje výhradne na vlastné príjmy štátneho príslušníka tretej krajiny, alebo či tieto zdroje, bez ohľadu na ich pôvod, zahŕňajú aj zdroje, ktoré má štátny príslušník tretej krajiny od tretej osoby alebo svojho rodinného príslušníka. Vnútroštátny súd sa snaží prípadne zistiť, či písomné vyhlásenie tretej osoby alebo rodinného príslušníka žiadateľa o prevzatí nákladov spojených s pobytom žiadateľa, akým je vyhlásenie, o aké ide vo veci samej, postačuje na preukázanie, že žiadateľ má dostatočné zdroje.

5. Na konci mojej analýzy navrhнем, aby Súdny dvor odpovedal na tieto otázky v tom zmysle, že uvedená podmienka nezahŕňa žiadnu osobitnú požiadavku v súvislosti s pôvodom zdrojov. V prípade zdrojov od tretej osoby alebo rodinného príslušníka žiadateľa, ako je to za okolností sporu vo veci samej, je potrebné, aby vnútroštátne orgány overili, či sú takéto zdroje dostatočné a vyznačujú sa určitým trvaním a kontinuitou, aby sa dalo odôvodnene vylúčiť, že sa žiadateľ stane záťažou pre systém sociálnej pomoci dotknutého členského štátu. Vnútroštátne orgány musia na tento účel zohľadniť všetky relevantné okolnosti daného prípadu, medzi ktoré patrí dostatočne presný, dlhodobý a právne záväzný záväzok tretej osoby alebo rodinného príslušníka žiadateľa o prevzatí nákladov spojených s pobytom žiadateľa.

II. Právny rámec

A. *Smernica 2003/109/ES*

6. V odôvodnení 7 smernice 2003/109 sa stanovuje:

„[K] získaniu právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom sú štátni príslušníci tretích krajín povinní dokázať, že majú postačujúce zdroje a zdravotné poistenie, aby sa nestali pre členský štát bremenom. Členské štáty pri posudzovaní vlastníctva stabilných a pravidelných zdrojov môžu brať do úvahy faktory, ako sú príspevky do dôchodkového systému a plnenie daňových povinností.“

7. V článku 5 tejto smernice s názvom „Podmienky na získanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom“ sa v odseku 1 písm. a) uvádza:

„1. Členské štáty si vyžadajú od štátnych príslušníkov tretích krajín dôkazy o tom, že oni sami a na nich závislí členovia rodiny majú:

- a) stabilné a pravidelné zdroje, ktoré sú postačujúce pre nich a členov ich rodiny bez zaťaženia systému sociálnej pomoci dotknutého členského štátu. Členské štáty vyhodnotia tieto zdroje s odvolaním sa na ich povahu a pravidelnosť a môžu vziať do úvahy výšku minimálneho platu a dôchodku pred podaním žiadosti o priznanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom;“

B. *Belgické právo*

8. Článok 15a ods. 1 wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen (zákon z 15. decembra 1980 o vstupe na štátne územie, pobyte, usadení sa a vyhostení cudzincov; ďalej len „zákon o cudzincoch“) stanovuje:

„Ak tomu nebránia dôvody verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti, právne postavenie osoby s dlhodobým pobytom sa musí priznať cudzím štátnym príslušníkom, ktorí nie sú občanmi Európskej únie, ktorí spĺňajú podmienky stanovené v odseku 3 a preukážu, že sa zdržiavali oprávnene a nepretržite v Belgickom kráľovstve päť rokov bezprostredne pred podaním žiadosti o priznanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom.“

9. Článok 15a ods. 3 zákona o cudzincoch, ktorým sa preberá článok 5 smernice 2003/109, stanovuje:

„Cudzí štátni príslušníci uvedení v [odseku 1] musia preukázať, že majú pre seba a svojich rodinných príslušníkov, ktorí sú od nich závislí, stabilné a pravidelné príjmy, ktoré sú dostatočné na pokrytie ich vlastných potrieb a potrieb ich rodinných príslušníkov, aby sa nestali záťažou pre verejné orgány, a že majú uzavreté zdravotné poistenie pokrývajúce riziká v Belgicku. ...“

III. Spor vo veci samej, prejudiciálne otázky a konanie pred Súdny dvorom

10. Dňa 26. júla 2007 podal X, ktorý vyhlásil, že je kamerunským štátnym príslušníkom, na belgické úrady žiadosť o dlhodobé vízum ako študent. Študentské vízum mu bolo udelené a pobyt sa mu až do 15. januára 2016 každoročne predlžoval. Keďže X mal pracovné povolenie, 19. januára 2016 mu bolo udelené povolenie na pobyt s platnosťou do 14. januára 2017.

11. Dňa 27. decembra 2016 podal X žiadosť o priznanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom. Na podporu svojej žiadosti predložil ako dôkaz o stabilných, pravidelných a dostatočných prostriedkoch na živobytie v zmysle článku 15a ods. 3 zákona o cudzincoch najmä pracovné zmluvy, daňový výmer a výplatné pásky svojho brata. Okrem toho X predložil dokument podpísaný svojím bratom, ktorým sa tento zaviazal, že zabezpečí, aby „dotknutá osoba mala... pre seba a pre svojich rodinných príslušníkov, ktorí sú od nej závislí, stabilné, pravidelné a dostatočné finančné prostriedky na pokrytie vlastných potrieb a potrieb jej rodinných príslušníkov, aby sa nestali záťažou pre verejné orgány v súlade s článkom 15a [zákona o cudzincoch]“.

12. Rozhodnutím z 5. apríla 2017 zástupca staatssecretaris voor Asiel en Migratie en Administratieve Vereenvoudiging (štátny tajomník pre azyl a migráciu, Belgicko) túto žiadosť zamietol z dôvodu, že X nemá vlastné príjmy. Uvedený zástupca konštatoval, že X od 31. mája 2016 už nevykonáva zárobkovú činnosť, v súčasnosti nemá žiadne príjmy a je odkázaný na príjmy svojho brata.

13. X podal proti tomuto rozhodnutiu žalobu na vnútroštátny súd, v ktorej namietal, že rozhodnutie bolo založené na nesprávnom výklade podmienky preukázania zdrojov stanovenej v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109, teda v ustanovení, ktoré bolo do vnútroštátneho práva prebraté článkom 15a ods. 3 zákona o cudzincoch.

14. Podľa názoru X článok 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 nevyžaduje, aby sa prihliadalo len na vlastné príjmy žiadateľa. V tejto súvislosti X predovšetkým tvrdil, že podmienka mať stabilné, pravidelné a dostatočné zdroje, stanovená v článku 5 ods. 1 písm. a), by sa mala vykladať so zreteľom na podmienku preukázania dostatočných zdrojov uvedenú v článku 7 ods. 1 písm. c) smernice 2004/38/ES o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov⁴. V súvislosti s uvedeným článkom 5 ods. 1 písm. a) by sa mala analogicky uplatniť judikatúra Súdneho dvora, podľa ktorej článok 7 ods. 1 písm. c) smernice 2004/38 nezahŕňa žiadnu požiadavku, pokiaľ ide o pôvod zdrojov, a teda tieto zdroje môžu byť aj od rodinného príslušníka.⁵

⁴ Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46).

⁵ X sa odvoláva na rozsudok Singh a i. (C-218/14, EU:C:2015:476, body 74 až 75), ako aj na citovanú judikatúru.

15. V tomto kontexte Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pre cudzinecké spory, Belgicko) rozhodnutím zo 14. decembra 2017, ktoré bolo doručené Súdnemu dvoru 4. mája 2018, rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Má sa článok 5 ods. 1 písm. a) [smernice 2003/109], ktorý (okrem iného) upravuje, že štátni príslušníci tretích krajín na získanie právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom musia preukázať, že ‚majú‘ stabilné a pravidelné zdroje, ktoré sú postačujúce pre nich a ich rodinných príslušníkov, bez zataženia systému sociálnej pomoci dotknutého členského štátu, vykladať v tom zmysle, že týmto sú myslené len ‚vlastné príjmy‘ štátnych príslušníkov tretích krajín?
 2. Alebo na to postačuje, aby mal príslušník tretej krajiny takéto zdroje bez toho, aby sa v súvislosti s pôvodom týchto zdrojov kladli akékoľvek iné požiadavky, takže príslušník tretej krajiny môže mať tieto zdroje aj od rodinného príslušníka alebo inej tretej osoby?
 3. Pokiaľ bude predchádzajúca otázka zodpovedaná kladne, postačuje v tomto prípade na preukázanie, že môže mať zdroje v zmysle článku 5 ods. 1 písm. a) [smernice 2003/109], písomné vyhlásenie o prevzatí nákladov spojených s pobytom predložené treťou osobou, ktorým sa tretia osoba zaväzuje zaistiť, aby žiadateľ, ktorý požiadal o priznanie právneho postavenia osoby s dlhodobým pobytom ‚mal stabilné, pravidelné a dostatočné zdroje pre seba a pre svojich rodinných príslušníkov, aby im verejné inštitúcie nemuseli poskytovať plnenie‘?“
16. Písomné pripomienky predložili X, belgická, česká, nemecká, francúzska, talianska a rakúska vláda, ako aj Európska komisia.

IV. Analýza

17. Týmto tromi prejudiciálnymi otázkami, ktoré budem skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta Súdného dvora, či sa podmienka mať stabilné, pravidelné a dostatočné zdroje, stanovená v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109, vzťahuje výhradne na vlastné príjmy štátneho príslušníka tretej krajiny, alebo či bez ohľadu na ich pôvod môže ísť aj o zdroje, ktoré má štátny príslušník tretej krajiny od tretej osoby alebo rodinného príslušníka. Vnútroštátny súd sa prípadne snaží zistiť, či písomné vyhlásenie tretej osoby alebo rodinného príslušníka o prevzatí nákladov spojených s pobytom, akým je vyhlásenie dotknuté v prejednávanej veci, postačuje na preukázanie, že žiadateľ môže mať zdroje.

18. Musím konštatovať, že vnútroštátny súd v návrhu na začatie prejudiciálneho konania nevymedzil pojem „vlastné príjmy“, ktorý sa nachádza v prvej prejudiciálnej otázke. Vzhľadom na kontext, v ktorom boli prejudiciálne otázky položené, ako aj na ich znenie, ich chápem v tom zmysle, že vnútroštátny súd sa snaží zistiť, či zdroje, ktoré *nevytvoril* žiadateľ buď v rámci vlastnej ekonomickej činnosti, alebo na základe svojho individuálneho práva,⁶ sú vylúčené z podmienky stanovenej v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109.

19. Inými slovami treba posúdiť vplyv pôvodu zdrojov na splnenie podmienky stanovenej v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109.

20. V tomto ohľade sa názory zúčastnených strán v zásade dajú rozdeliť do troch skupín.

⁶ Rád by som poznamenal, že v obozňiku zo 14. júla 2009 o právnom postavení osoby s dlhodobým pobytom (*Moniteur belge* z 11. augusta 2009), na ktorý sa odvolávajú belgické orgány v spore vo veci samej, sa uvádza, že vlastníctvo prostriedkov na živobytie v zmysle článku 15a ods. 3 zákona o cudzincoch možno preukázať týmto spôsobom: „... príjmami zo zárobkovej činnosti, podporou v nezamestnanosti, príspevkom v invalidite, predčasným starobným dôchodkom, starobným dôchodkom, dávkami vyplácanými v rámci poistenia rizika pracovného úrazu alebo choroby z povolania...Tento zoznam nie je úplný“.

21. Podľa názoru X a Komisie je pôvod zdrojov uvedených v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 irelevantný a v zásade nič nebráni tomu, aby kritériá stanovené v tomto ustanovení mohli byť splnené s finančnou pomocou tretej osoby. Pokiaľ ide o písomné vyhlásenie tretej osoby o prevzatí nákladov spojených s pobytom, akým je vyhlásenie dotknuté vo veci samej, vnútroštátnemu súdu prináleží, aby predovšetkým určil po prvé, či osoba, ktorá urobila písomné vyhlásenie, má naozaj dostatočné zdroje pre seba, ako aj pre žiadateľa a jeho rodinu, a po druhé či je vzťah medzi touto osobou a žiadateľom dostatočne stabilný na to, aby sa dalo usudzovať, že v prípade potreby bude záväzok skutočne splnený.

22. Nemecká, francúzska a rakúska vláda v podstate tvrdia, že smernica 2003/109 nevylučuje, aby finančné prostriedky pochádzali od rodinného príslušníka žiadateľa o priznanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom alebo od tretej osoby, pokiaľ sú založené na práve, ktorého sa žiadateľ môže domáhať na súde, akým je právo na výživné uplatňované voči inej osobe alebo prostriedky súvisiace s manželským majetkovým režimom žiadateľa.⁷ Uvedené vlády z toho vyvodzujú, že písomné vyhlásenie tretej osoby o prevzatí nákladov, akým je vyhlásenie dotknuté vo veci samej, nepatrí do pôsobnosti článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109, lebo také vyhlásenie nie je založené na žiadnej právnej povinnosti.⁸

23. Napokon belgická, talianska a česká vláda sa domnievajú, že zdroje uvedené v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 sa obmedzujú na zdroje vytvorené žiadateľom o priznanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom.⁹

24. Poznamenávam, že otázky vznesené v prejednávanej veci Súdny dvor doposiaľ neposudzoval. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora z požiadavky jednotného uplatňovania práva Únie vyplýva, že pokiaľ akt Únie neobsahuje na účely vymedzenia konkrétneho pojmu výslovný odkaz na právo členských štátov, má sa tento pojem vykladať autonómne a Súdny dvor musí pri jeho výklade zohľadniť znenie daného ustanovenia, jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou.¹⁰ Na položené otázky treba odpovedať s prihliadnutím na tieto skutočnosti.

A. O doslovnom výklade článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109

25. Hneď na začiatku zdôrazňujem, že článok 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 vo svojej formulácii neobsahuje žiadnu výslovnú požiadavku v súvislosti s pôvodom zdrojov.

26. Ďalej by som chcel poznamenať, že porovnávacou analýzou jednotlivých jazykových verzií tohto ustanovenia sa zistili terminologické rozdiely v mnohých jazykových verziách, pokiaľ ide o pojem „zdroje“ v jeho obvyklom význame.¹¹

⁷ Konkrétne nemecká vláda používa slovné spojenie „položky s majetkovou hodnotou, ktoré sú založené na osobitných právach, ktoré si žiadateľ môže uplatniť“, zatiaľ čo francúzska vláda odkazuje na „zdroje založené na právnej povinnosti alebo na právnom vzťahu, na základe ktorého sa dotknutý štátny príslušník tretej krajiny môže domáhať ich vyplatenia a/alebo zachovania“ s tým, že v skutočnosti ide o „vlastné príjmy“ žiadateľa v tom zmysle, že nimi preukazuje svoju finančnú nezávislosť. Napokon rakúska vláda odkazuje na zdroje „ktoré sa do určitej miery vyznačujú určitým trvaním a určitou kontinuitou a sú založené na práve, ktoré je možné uplatniť si na súde“.

⁸ Tieto vyjadrenia sú podrobne vysvetlené v bodoch 72 až 74 nižšie.

⁹ Poznamenávam, že belgická a talianska vláda používajú slovné spojenie „vlastné príjmy“ žiadateľa, zatiaľ čo česká vláda odkazuje na príjmy „pochádzajúce z vlastnej ekonomickej činnosti“ žiadateľa. Tieto názory chápem v tom zmysle, že v skutočnosti sú zdrojmi vytvorených žiadateľom v zmysle bodu 18 vyššie.

¹⁰ Pozri najmä rozsudky z 9. marca 2017, Pula Parking (C-551/15, EU:C:2017:193, bod 42), a z 27. septembra 2017, Nintendo (C-24/16 a C-25/16, EU:C:2017:724, bod 70).

¹¹ Pokiaľ ide o doslovný výklad, podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora určenie významu a rozsahu pojmov, pre ktoré právo Únie neobsahuje definíciu, sa musí zistiť podľa ich obvyklého významu v bežnom jazyku; pozri rozsudky z 22. decembra 2008, Wallentin-Hermann (C-549/07, EU:C:2008:771, bod 17 a citovaná judikatúra), a z 11. júna 2015, Zh. a O. (C-554/13, EU:C:2015:377, bod 42).

27. Zatiaľ čo v niekoľkých jazykových verziách je použitý ekvivalent výrazu „zdroje“ chápaný v širokom zmysle ako „finančné prostriedky“¹², čo by mohlo naznačovať, že pôvod týchto zdrojov je nepodstatný, v iných jazykových verziách je použitý výraz „príjmy“, ktorý naznačuje chápanie v užšom zmysle zahrňajúce odmenu, ako je napr. odmena za prácu, čo nasvedčuje tomu, že by malo ísť skôr o zdroje vytvorené žiadateľom.¹³

28. Vzhľadom na tieto rozdiely treba konštatovať, že pojem „zdroje“ nemá jednoznačný význam.¹⁴

29. Takýto reštriktívnejší výklad vzhľadom na použitie výrazu „príjmy“ v niektorých jazykových verziách by však mohol byť potvrdený skutočnosťou, že v odôvodnení 7 smernice 2003/109 sa stanovuje, že členské štáty pri posudzovaní vlastníctva stabilných a pravidelných zdrojov môžu brať do úvahy faktory, ako sú príspevky do dôchodkového systému a plnenie daňových povinností, lebo tieto príspevky a plnenia sú vzhľadom na svoju povahu založené na zdrojoch vytvorených žiadateľom.

30. Práve z tohto hľadiska belgická, česká a talianska vláda tvrdia, že zdroje uvedené v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 sa obmedzujú na zdroje vytvárané žiadateľom o priznanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom.

31. Podľa môjho názoru je isté, že zdroje vytvárané štátnymi príslušníkmi tretích krajín ako mzdy, príjmy zo zárobkovej činnosti alebo starobný dôchodok, sú zdroje, ktoré sú vzhľadom na svoju povahu najčastejšie prijímané ako zdroje vyznačujúce sa stabilitou a pravidelnosťou v zmysle článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109, ako vyplýva aj z odôvodnenia 7 tejto smernice.

32. Nezdá sa mi však, že takéto obmedzené poňatie pojmu „zdroje“ jasne vyplýva zo znenia článku 5 ods. 1 písm. a), ktorý neobsahuje explicitnú zmienku o pôvode zdrojov, ale skôr sa zameriava na *charakteristiku* týchto zdrojov v tom zmysle, že ich musí mať žiadateľ k dispozícii a že musia byť stabilné, pravidelné a dostatočné pre štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý žiada o priznanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom a pre jeho rodinných príslušníkov.

33. Inak povedané, doslovný výklad tohto ustanovenia ma vedie k záveru, že hoci sa toto ustanovenie vzťahuje predovšetkým na zdroje vytvárané žiadateľom,¹⁵ zdroje od tretej osoby nie sú vylúčené, pokiaľ sa z hľadiska ich povahy vyznačujú rovnakou stabilitou, pravidelnosťou a dostatočnosťou ako zdroje vytvárané samotným štátnym príslušníkom tretej krajiny.

34. Toto stanovisko je podľa môjho názoru potvrdené históriou vzniku článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 (oddiel B), ako aj teleologickým výkladom smernice 2003/109, jej článku 5 ods. 1 písm. a) a kontextu, do ktorého tento článok zapadá (oddiel C).

12 Tak je to v znení francúzskom „ressources“, anglickom „resources“, španielskom „recursos“, talianskom „risorse“, rumunskom „resurse“, gréckom „πόρος“, finskom „Varat“, maltskom „riżorsi“, portugalskom „recursos“, litovskom „išteklių“ a slovenskom „zdroje“. V znení chorvátskom, „izvore sredstava“, slovinskom, „vire“ a švédskom, „försörjningsmedel“, boli použité výrazy, ktoré zodpovedajú „zdrojom prostriedkov na pokrytie vlastných potrieb“ alebo „prostriedkom na živobytie“.

13 Tak je to v znení holandskom „inkomsten“, nemeckom „Einkünfte“, bulharskom „Доходи“, českom „príjmy“, estónskom „sissetulek“, maďarskom „jövedelemforrások“, lotyšskom „ienākumi“, poľskom „dochody“ a dánskom „indtægt“.

14 Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora totiž nemožno uprednostniť čisto doslovný výklad jednej či niekoľkých jazykových verzií textu práva Únie a súčasne vylúčiť ostatné verzie, pretože jednotné uplatňovanie ustanovení práva Únie si predovšetkým vyžaduje, aby sa tieto ustanovenia vykladali z hľadiska verzií vypracovaných vo všetkých jazykoch; pozri najmä rozsudky zo 4. septembra 2014, Vnuk (C-162/13, EU:C:2014:2146, bod 46 a citovaná judikatúra); z 26. apríla 2017, Popescu (C-632/15, EU:C:2017:303, bod 35), a z 27. septembra 2017, Nintendo (C-24/16 a C-25/16, EU:C:2017:724, bod 72).

15 Pozri tiež v tomto zmysle rozsudky zo 6. decembra 2012, O a i. (C-356/11 a C-357/11, EU:C:2012:776, bod 72), a zo 4. marca 2010, Chakroun (C-578/08, EU:C:2010:117, body 46 a 47), týkajúce sa článku 7 ods. 1 písm. c) smernice Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlučenie rodiny (Ú. v. ES L 251, 2003, s. 12).

B. O histórii vzniku článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109

35. Najprv by som chcel zdôrazniť, že o otázke pôvodu zdrojov uvedených v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 sa pri prijímaní tejto smernice zrejme nerokovalo.

36. Okrem toho z rozboru prípravných prác na tejto smernici vyplýva podľa môjho názoru nejednoznačnosť v používaní pojmu „zdroje“, podobne ako som uviedol v bode 27 vyššie v súvislosti s doslovným výkladom tohto pojmu.

37. V niektorých jazykových verziách pôvodného návrhu smernice sa v dôvodovej správe totiž v súvislosti s dotknutou podmienkou spresňuje,¹⁶ že stabilita „zdrojov“ žiadateľa o priznanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom sa musí posudzovať podľa povahy a pravidelnosti „príjmov“ dotknutej osoby, zatiaľ čo v navrhovanom znení v tých istých jazykových verziách tohto ustanovenia je na posúdenie toho istého kritéria použitý iba pojem „zdroje“¹⁷. V iných jazykových verziách je použitý výhradne pojem „príjmy“¹⁸.

38. Takúto nejednoznačnosť možno nájsť aj v ďalších prípravných prácach. Napríklad niektoré jazykové verzie stanoviska Výboru regiónov k návrhu smernice výslovne odkazujú na „vlastné príjmy“ žiadateľa o priznanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom,¹⁹ zatiaľ čo iné jazykové verzie neobsahujú explicitné vyjadrenie k tejto otázke.²⁰

39. História vzniku smernice 2003/109 teda neobjasňuje otázku pôvodu zdrojov.

40. Z dôvodovej správy dotknutého ustanovenia v pôvodnom návrhu smernice však vyplýva, že hodnotiace kritériá stanovené v článku 5 sú *prísne vymedzené*, aby nebola vylúčená možnosť získať postavenie osoby s dlhodobým pobytom a aby sa zosúladiли podmienky na získanie tohto postavenia vo všetkých členských štátoch.²¹

41. Podľa môjho názoru tento bod návrhu Komisie naznačuje, že v rámci výkladu tohto článku 5 nemožno požadovať, aby zdroje žiadateľa mali konkrétny pôvod, pokiaľ takýto pôvod nie je normotvorcom jasne stanovený.

C. O teleologickom výklade smernice 2003/109, jej článku 5 ods. 1 písm. a) a o kontexte tohto článku

42. Pokiaľ ide v prvom rade o *cieľ sledovaný smernicou* 2003/109, podľa môjho názoru nevyžaduje, aby zdroje uvedené v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 mali určitý pôvod.

16 Návrh smernice Rady o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín s dlhodobým pobytom, predložený Komisiou 13. marca 2001 [KOM(2001) 127 v konečnom znení] (Ú. v. ES C 240 E, 2001, s. 79). Sporná podmienka je obsiahnutá v článku 6 ods. 1 písm. a) uvedeného návrhu.

17 Je to tak napríklad vo verzii francúzskej „ressources“ a „revenues“, anglickej „resources“ a „income“ a dánskej „midler“ a „indtægter“.

18 Je to tak napríklad vo verzii holandskej „inkomsten“ a nemeckej „Einkünfte“.

19 Stanovisko Výboru regiónov k návrhu smernice Rady o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín s dlhodobým pobytom, predložený Komisiou 19. septembra 2001 (Ú. v. ES C 19, 2002, s. 18). Je to tak napríklad vo verzii francúzskej „ressources propres“, holandskej „eigen middelen“ a dánskej „egne midler“.

20 Je to tak napríklad v anglickej verzii, kde sa výraz „vlastné prostriedky“ prekladá ako „possession of adequate resources“ (má zodpovedajúce príjmy) a nemeckej verzii, kde sa používa výraz „Existenzmitteln“ (prostriedky na živobytie).

21 KOM(2001) 127 v konečnom znení (Ú. v. ES C 240 E, 2001, s. 79).

43. Hlavným cieľom smernice 2003/109 je totiž integrácia štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa trvale usadili v členských štátoch,²² a na tento účel článok 4 ods. 1 tejto smernice stanovuje dĺžku pobytu ako *hlavné kritérium* na získanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom. Tento článok tak vyžaduje, aby sa štátny príslušník tretej krajiny zdržiaval oprávnene a nepretržite na území dotknutého členského štátu päť rokov bezprostredne pred podaním príslušnej žiadosti.²³ Ako zdôraznila francúzska vláda, z tohto hľadiska sa smernica 2003/109 uplatňuje podľa jej článku 3 ods. 1 na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa oprávnene zdržiavajú na území členského štátu bez ohľadu na to, či tam vykonávajú ekonomickú činnosť.²⁴

44. Z tohto hľadiska nemá pôvod zdrojov osobitný význam a cieľ smernice 2003/109 nevyžaduje, aby zdroje pochádzali z ekonomickej činnosti žiadateľa.

45. Z môjho pohľadu tento výklad potvrdzuje všeobecná systematika tejto smernice. Súdny dvor totiž rozhodol, že smernica 2003/109 vrátane jej článku 5 stanovuje *konkrétne hmotnoprávne podmienky*, ktoré musia byť splnené predtým, ako príslušné členské štáty vydajú požadované povolenia na pobyt, a že vzhľadom na cieľ smernice 2003/109 a ňou zavedený systém, ak štátni príslušníci tretích krajín spĺňajú podmienky stanovené touto smernicou, majú *právo* nadobudnúť postavenie osoby s dlhodobým pobytom, ako aj ďalšie práva, ktoré vyplývajú z priznania tohto postavenia.²⁵

46. Z toho podľa môjho názoru vyplýva, že smernica 2003/109 vyčerpávajúcim spôsobom stanovuje hmotnoprávne podmienky, ktoré musí žiadateľ o priznanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom splniť, ako aj dôvody na zamietnutie jeho žiadosti o priznanie takéhoto postavenia. Domnievam sa, že z tohto hľadiska je zamietnutie žiadosti o priznanie tohto postavenia iba z dôvodu, že zdroje pochádzajú od tretej osoby, v rozpore so všeobecnou systematikou tejto smernice a s jej cieľom.

47. Pokiaľ ide v druhom rade o *cieľ sledovaný podmienkou stanovenou v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109*, jeho podstatou je zabrániť tomu, aby sa štátny príslušník stal pre členský štát bremenom, ako sa uvádza v odôvodnení 7 smernice 2003/109. Vzniká teda otázka, či tento cieľ vyžaduje, aby zdroje mali konkrétny pôvod.

48. V tejto súvislosti judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa podmienky preukázania zdrojov stanovená v článku 7 ods. 1 písm. b) smernice 2004/38, podľa môjho názoru poskytuje užitočné výkladové prvky, hoci znenie tohto ustanovenia a jeho kontext, ako aj cieľ tejto smernice nie sú také isté ako v prípade článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109.

22 Pozri odôvodnenia 4, 6 a 12 smernice 2003/109, ako aj rozsudky z 26. apríla 2012, Komisia/Holandsko (C-508/10, EU:C:2012:243, bod 66), a zo 4. júna 2015, P a S (C-579/13, EU:C:2015:369, bod 46).

23 Skutočnosť, že toto kritérium je hlavným kritériom, vyplýva z odôvodnenia 6 smernice 2003/109; pozri tiež rozsudok z 18. októbra 2012, Singh (C-502/10, EU:C:2012:636, bod 46).

24 Hoci tento aspekt z uvedeného ustanovenia výslovne nevyplýva, z návrhu smernice [KOM(2001) 127 v konečnom znení] (Ú. v. ES C 240 E, 2001 s. 79) je zrejme, že pôsobnosť smernice 2003/109 zahŕňa všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa oprávnene zdržiavajú v členskom štáte, a to bez ohľadu na dôvody odôvodňujúce ich počiatočné prijatie, vrátane štátnych príslušníkov tretích krajín prijatých na účely zamestnania alebo samostatnej zárobkovej činnosti, zlúčenia rodiny, vykonávania neziskových činností a tých, ktorí boli prijatí ako ekonomicky neaktívne osoby. Ďalej by som chcel poznamenať, že z článku 14 ods. 2 písm. c) smernice 2003/109 v spojení s odôvodnením 19 tejto smernice vyplýva, že právo na pobyt v inom členskom štáte, na ktoré sa tiež vzťahuje podmienka preukázania zdrojov stanovená v článku 5 ods. 1 písm. a), možno uplatniť aj v prípade nevykonávania ekonomickej činnosti.

25 Pozri rozsudok z 26. apríla 2012, Komisia/Holandsko (C-508/10, EU:C:2012:243, body 67 a 68).

49. Presnejšie článok 7 ods. 1 písm. b) smernice 2004/38, vykladaný so zreteľom na odôvodnenie 10, stanovuje, že jednou z alternatívnych podmienok, ktoré oprávňujú občana Únie a jeho rodinných príslušníkov, ktorí ho sprevádzajú, zdržiavať sa na území iného členského štátu počas obdobia dlhšieho ako tri mesiace, ktoré môže dosiahnuť až päť rokov,²⁶ je, že má *dostatočné zdroje* pre seba a svojich rodinných príslušníkov, aby sa počas obdobia svojho pobytu nestali neprimeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu.²⁷

50. Súdny dvor rozhodol, že pojem „majú“ dostatočné zdroje, ktorý sa vyskytuje v článku 7 ods. 1 písm. b), sa má vykladať v tom zmysle, že postačuje, aby občania Únie mali také zdroje, pričom však toto ustanovenie neobsahuje žiadnu požiadavku v súvislosti s pôvodom zdrojov, čiže môžu byť okrem iného od štátneho príslušníka tretej krajiny.²⁸ K tomuto Súdny dvor dodal, že výklad podmienky dostatočnosti zdrojov v tom zmysle, že tieto zdroje musí mať sám dotýčny a nemôže sa v tejto veci spoliehať na zdroje rodinného príslušníka, ktorý ho sprevádza, by pridal k tejto podmienke stanovenej v smernici 2004/38 požiadavku vzťahujúcu sa na pôvod zdrojov. Táto požiadavka by predstavovala neprimeraný zásah do výkonu základného práva na voľný pohyb a pobyt zaručeného článkom 21 ZFEÚ, pretože táto požiadavka nie je nevyhnutná na dosiahnutie sledovaného cieľa, ktorým je ochrana verejných financií členských štátov.²⁹

51. Súdny dvor spresnil, že požiadavka existencie právneho vzťahu medzi poskytovateľom finančných prostriedkov a príjemcom týchto prostriedkov je neprimeraná, pretože strata dostatočných finančných prostriedkov je vždy latentným nebezpečenstvom, či už ide o osobné prostriedky alebo prostriedky pochádzajúce od tretej osoby, a to aj vtedy, ak sa táto osoba zaviazala finančne podporovať osobu s právom na pobyt. Podľa Súdneho dvora teda pôvod týchto finančných prostriedkov nemá bezprostredný vplyv na nebezpečenstvo, že k takejto strate dôjde, keďže toto nebezpečenstvo je podmienené vývojom okolností.³⁰

52. Domnievam sa, že táto judikatúra je uplatniteľná pri výklade článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 len v rozsahu, v akom ani toto ustanovenie neobsahuje žiadnu požiadavku týkajúcu sa pôvodu zdrojov.

53. Pokiaľ ide totiž o výklad článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109, ktorý podobne ako článok 7 ods. 1 písm. b) smernice 2004/38 neobsahuje výslovnú zmienku o pôvode zdrojov a sleduje rovnaký cieľ, ktorým je ochrana verejných financií členských štátov, domnievam sa, že konkrétny pôvod zdrojov nie je nevyhnutnou požiadavkou na dosiahnutie cieľa článku 5 ods. 1 písm. a). Ako vysvetlil Súdny dvor, pôvod finančných prostriedkov nemá *bezprostredný* vplyv na nebezpečenstvo, že dôjde k strate týchto prostriedkov.³¹

26 Poznámam, že podľa článku 16 ods. 1 smernice 2004/38 všetci občania Únie, ktorí sa oprávnenne zdržiavali na území hostiteľského členského štátu nepretržite päť rokov, získajú právo trvalého pobytu na jeho území a toto právo nepodlieha podmienke zdrojov stanovenej v článku 7 ods. 1 písm. b) uvedenej smernice.

27 Pozri rozsudok z 19. septembra 2013, Brey (C-140/12, EU:C:2013:565, bod 72).

28 Pozri rozsudok zo 16. júla 2015, Singh a i. (C-218/14, EU:C:2015:476, bod 74 a citovaná judikatúra).

29 Pozri rozsudok zo 16. júla 2015, Singh a i. (C-218/14, EU:C:2015:476, bod 75 a citovaná judikatúra).

30 Pozri rozsudok z 23. marca 2006, Komisia/Belgicko (C-408/03, EU:C:2006:192, body 46 a 47). Tento rozsudok sa týka článku 1 ods. 1 prvého pododseku smernice 90/364/EHS z 28. júna 1990 o práve pobytu (Ú. v. ES L 180, 1990, s. 26; Mim. vyd. 20/001, s. 3), ktorý bol nahradený článkom 7 ods. 1 písm. b) smernice 2004/38.

31 Pozri rozsudok z 23. marca 2006, Komisia/Belgicko (C-408/03, EU:C:2006:192, bod 47).

54. Ako však správne uvádzajú belgická, rakúska, nemecká a francúzska vláda, článok 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 obsahuje viacej požiadaviek než článok 7 odsek 1 písm. b) smernice 2004/38 najmä v tom zmysle, že na rozdiel od tohto ustanovenia článok 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 ukladá dodatočné kritériá, a síce také, že zdroje musia byť *stabilné* a *pravidelné*. Okrem toho druhá veta článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 vyžaduje, aby sa zdroje posudzovali najmä vzhľadom na ich *povahu*.³²

55. Na to, aby bolo možné určiť vplyv pôvodu zdrojov na splnenie týchto kritérií (oddiel 2), je potrebné najprv špecifikovať rozsah týchto kritérií (oddiel 1).

1. O rozsahu kritérií stability a pravidelnosti príjmov vo vzťahu k ich povahe

56. Po prvé, pokiaľ ide o rozsah kritérií stabilnosti a pravidelnosti zdrojov, chcel by som poznamenať, že Súdny dvor sa už k tejto otázke vyjadril v súvislosti so smernicou 2003/86 o práve na zlúčenie rodiny.

57. Článok 7 ods. 1 písm. c) tejto smernice totiž obsahuje podmienku zdrojov, ktorej znenie a účel sú podobné ako v prípade článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109. Prvé z ustanovení umožňuje členským štátom po podaní žiadosti o zlúčenie rodiny požadovať predloženie dôkazu o tom, že garant „má trvalý a pravidelný príjem, ktor[ý] je dostatočn[ý] na to, aby uživil seba a svojich rodinných príslušníkov bez toho, aby sa uchýlil k systému sociálnej pomoci príslušného členského štátu“³³.

58. Súdny dvor rozhodol, že použitie výrazov „trvalé“ a „pravidelné“ znamená, že zdroje uvedené v článku 7 ods. 1 písm. c) smernice 2003/86 majú *určité trvanie a určitú kontinuitu*. Súdny dvor spresnil, že dotknutá osoba musí dokázať, že má dostatočné zdroje *v okamihu*, keď sa posudzuje jej žiadosť, a keďže zo znenia článku 7 ods. 1 písm. c) uvedenej smernice vyplýva, že príjmy dotknutej osoby musia byť nielen „dostačujúce“, ale aj „trvalé a pravidelné“, takéto požiadavky nevyhnutne zahŕňajú, najmä so zreteľom na znenie uvedeného ustanovenia a jeho cieľ, *posúdenie budúceho vývoja* týchto príjmov príslušným vnútroštátnym orgánom, t. j. *posúdenie budúceho vývoja* finančnej situácie dotknutej osoby po tom, ako získa požadované povolenie na pobyt.³⁴

59. Rovnako ako francúzska a rakúska vláda sa domnievam, že túto analýzu Súdneho dvora možno uplatniť aj pri výklade požiadaviek stabilnosti a pravidelnosti zdrojov, stanovených v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 na získanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom. Z toho vyplýva, že v rámci článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 si príslušné orgány na základe posúdenia budúceho vývoja musia overiť, či sa príjmy žiadateľa vyznačujú určitým trvaním a určitou kontinuitou.

60. Inými slovami, z kritérií stabilnosti a pravidelnosti vyplýva, že vnútroštátne orgány musia mať možnosť primerane vylúčiť skutočnosť, že sa žiadateľ z dôvodu využitia sociálnej pomoci stane pre členský štát záťažou.

61. Po druhé skutočnosť, že sa toto posúdenie budúceho vývoja musí vykonať vzhľadom na *povahu* zdrojov, ako sa vyžaduje v druhej vete článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109, podľa môjho názoru znamená, že je potrebné zohľadniť *všetky charakteristické prvky dotknutých príjmov, ktoré môžu ovplyvniť posúdenie ich trvania, kontinuity a dostatočnosti*, a teda nebezpečenstvo, že sa žiadateľ stane pre členský štát záťažou.

32 V súlade s článkom 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 sa musia zdroje posudzovať aj vzhľadom na ich pravidelnosť. Toto kritérium pravidelnosti nemá na odpovede na položené otázky žiaden osobitný vplyv, a preto sa ním ďalej v texte nebudem zaoberať.

33 Chcel by som poznamenať, že cieľ článku 7 ods. 1 písm. c) smernice 2003/86 nie je explicitne zrejмый v odôvodneniach tejto smernice, rovnako ako v prípade smernice 2003/109, ale Súdny dvor ho spresnil v rozsudku z 21. apríla 2016, Khachab (C-558/14, EU:C:2016:285, bod 39).

34 Pozri rozsudok z 21. apríla 2016, Khachab (C-558/14, EU:C:2016:285, bod 30 a nasl.).

62. Podľa môjho názoru tieto požiadavky uvedené v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 svedčia o tom, že normotvorca mal v úmysle zabezpečiť, aby príslušné orgány predtým, ako žiadateľovi priznajú postavenie osoby s dlhodobým pobytom, vykonali overenie, na základe ktorého by mohli vylúčiť s väčšou mierou istoty, než je miera istoty možná podľa článku 7 ods. 1 písm. b) smernice 2004/38, že sa žiadateľ stane pre dotknutý členský štát záťažou.

63. Podľa môjho názoru tento rozdiel vyplýva osobitne zo skutočnosti, že na rozdiel od smernice 2004/38, ktorá zakotvuje a má za cieľ posilniť základnú zásadu voľného pohybu osôb,³⁵ v kontexte ktorej je dodržanie článku 7 ods. 1 písm. b) predpokladom práva na voľný pohyb zaručeného ZFEÚ, článok 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 neustanovuje podmienku takéhoto primárneho práva.

64. Okrem toho na rozdiel od smernice 2004/38, podľa ktorej je príslušný vnútroštátny orgán oprávnený zrušiť povolenie na pobyt občanovi Únie a jeho rodinným príslušníkom, ak už nemá dostatočné zdroje,³⁶ smernica 2003/109 takýto mechanizmus neustanovuje.

65. Článok 9 smernice 2003/109, ktorý uvádza rôzne prípady straty alebo odňatia postavenia osoby s dlhodobým pobytom, sa nevzťahuje na situáciu, v ktorej už nie je splnená podmienka stanovená v článku 5 ods. 1 písm. a). Okrem toho článok 12 tejto smernice stanovuje ochranu pred vyhostením v prospech osoby s dlhodobým pobytom a odsek 2 tohto článku v tomto ohľade výslovne uvádza, že rozhodnutie o vyhostení nesmie byť založené na ekonomických dôvodoch.

66. Inými slovami, z článkov 9 a 12 smernice 2003/109 vyplýva, že postavenie osoby s dlhodobým pobytom nemožno odňať z ekonomických dôvodov napriek tomu, že účelom podmienky zdrojov je zabrániť tomu, aby sa štátny príslušník tretej krajiny stal pre dotknutý členský štát záťažou. Okrem toho, keď dotknutá osoba získa postavenie osoby s dlhodobým pobytom, má podľa článku 11 tejto smernice nárok na rovnaké zaobchádzanie ako štátni príslušníci v mnohých oblastiach vrátane sociálneho zabezpečenia, sociálnej pomoci a sociálnej ochrany.

67. Požiadavky uvedené v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 navyše podľa môjho názoru svedčia o tom, že normotvorca chcel vnútroštátnym orgánom ponechať určitú mieru voľnej úvahy pri posudzovaní relevantných skutočností s cieľom určiť, či sú splnené podmienky na to, aby sa mohlo odôvodnene vylúčiť, že sa žiadateľ stane pre dotknutý členský štát záťažou. Ako totiž objasnil Súdny dvor, to, či sa naplní nebezpečenstvo straty finančných prostriedkov, je podmienené vývojom okolností.³⁷

68. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti treba určiť, či a prípadne do akej miery má pôvod týchto zdrojov vplyv na posúdenie ich stabilnosti a pravidelnosti.

2. O vplyve pôvodu zdrojov na posúdenie kritérií stability a pravidelnosti z hľadiska ich povahy

69. Pripomínam, že podľa článku 5 ods. 1 písm. a) druhej vety smernice 2003/109 sa tieto zdroje musia posúdiť z hľadiska ich povahy, čo zahŕňa *všetky charakteristické prvky dotknutých príjmov, ktoré môžu ovplyvniť posúdenie ich trvania, kontinuity a dostatočnosti*, a teda so zreteľom na nebezpečenstvo, že sa žiadateľ stane pre členský štát záťažou.

70. Podľa môjho názoru pôvod zdrojov predstavuje taký charakteristický prvok. Inými slovami, domnievam sa, že pôvod zdrojov je relevantný *prvok*, ktorého *posúdenie* vplyvu závisí od konkrétného posúdenia všetkých prvkov dotknutej situácie.

³⁵ Pozri odôvodnenia 3 a 4 smernice 2004/38.

³⁶ Pozri článok 14 ods. 2 smernice 2004/38. Pripomínam však, že táto podmienka sa už nevyžaduje, ak občan Únie získa právo na trvalý pobyt (pozri poznámku pod čiarou 26 vyššie).

³⁷ Pozri rozsudok z 23. marca 2006, Komisia/Belgicko (C-408/03, EU:C:2006:192, bod 47).

71. Ako tvrdili nemecká, francúzska a rakúska vláda, v skutočnosti si možno predstaviť rôzne prípady, keď zdroje pochádzajú od tretej osoby, spomedzi ktorých len niektoré môžu so zreteľom na všetky prvky konkrétnej situácie spĺňať kritériá stanovené v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109.

72. Ako som uviedol na úvod v bode 22 vyššie, nemecká, francúzska a rakúska vláda konkrétne tvrdia, že zatiaľ čo článok 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109 nevyklučuje zdroje formálne pochádzajúce od tretích osôb, takéto zdroje môžu vzhľadom na svoju *povahu* spĺňať podmienku stabilnosti, pravidelnosti a dostatočnosti v zmysle článku 5 ods. 1 písm. a) len v prípade, že sú založené na práve, ktoré si žiadateľ môže uplatniť na súde, akým je napríklad právo na výživné voči inej osobe alebo na zdroje súvisiace s manželským majetkovým režimom žiadateľa

73. Na podporu svojich tvrdení uvedené vlády v podstate poukazujú na to, že len také zdroje umožňujú vnútroštátnym orgánom s dostatočnou istotou vylúčiť, že sa dotknutá osoba stane záťažou pre systém sociálnej ochrany. Nemecká vláda v tejto súvislosti zdôrazňuje, že hoci dôkaz o zdrojoch musí členským štátom umožniť odôvodnene vylúčiť, že žiadateľ bude v budúcnosti záťažou pre ich systém sociálnej ochrany, musí ísť výhradne o dôkaz o osobitných zdrojoch, ktoré by sa pri priznaní sociálnej pomoci mali overiť a ku ktorým patria nároky na výživné a ďalšie zdroje príjmov, v súvislosti s ktorými má žiadateľ pohľadávky, ktoré mu môžu byť splácané, a to len vtedy, keď takéto príjmy môžu predstavovať prekážku poskytovania sociálnej pomoci.

74. Tieto vlády z toho vyvodzujú, že písomné vyhlásenie tretej osoby o prevzatí nákladov spojených s pobytom, akým je vyhlásenie dotknuté vo veci samej, naopak neumožňuje dosiahnuť cieľ článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109. Dokonca aj v prípade, že by predmetné finančné prostriedky plynuli zo zmluvného dojednanja alebo písomného vyhlásenia, tieto by mohli byť kedykoľvek zrušené a zmluvný vzťah by mohol skončiť.

75. Tieto tvrdenia sa zdajú byť presvedčivé, lebo mi pripadá nepravdepodobné, že sa zdroje poskytnuté treťou osobou na základe jednoduchého jednostranného záväzku, ktorý nie je založený na žiadnej právnej povinnosti a ktorý môže dotknutá tretia osoba podľa vlastného uváženia zrušiť, môžu vyznačovať trvaním a kontinuitou, na základe čoho môžu vnútroštátne orgány odôvodnene vylúčiť, že sa žiadateľ stane pre dotknutý členský štát záťažou. Naopak, považujem za veľmi pravdepodobné, že štátny príslušník tretej krajiny, ktorý by napríklad preukazoval dostatočné príjmy súvisiace s jeho manželským majetkovým režimom, či už ide o príjmy jeho manžela/manželky alebo o dôchodky, môže takýto dôkaz predložiť.

76. Z vyššie uvedeného vyplýva, že pôvod zdrojov sám osebe neumožňuje určiť, či sú splnené kritériá stanovené v článku 5 ods. 1 a) smernice 2003/109. Pokiaľ ide o všetky základné prvky povahy zdrojov, treba totiž overiť, či sú stabilné, pravidelné a dostatočné, aby bolo možné dôvodne vylúčiť, že sa žiadateľ stane pre daný členský štát záťažou.

77. Inak povedané, vnútroštátne orgány nesmú odmietnuť udeliť povolenie na dlhodobý pobyt iba z dôvodu, že zdroje sú od tretej osoby, ale musia konkrétne analyzovať celkovú individuálnu situáciu žiadateľa o priznanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom a uviesť dôvody, pre ktoré sa tieto zdroje vyznačujú alebo nevyznačujú určitým trvaním a určitou kontinuitou.

78. V tejto súvislosti sa domnievam, že ak tretia osoba alebo rodinný príslušník žiadateľa predloží písomné vyhlásenie o prevzatí nákladov spojených s pobytom, absencia dostatočne presnej a konkrétnej povahy trvania záväzku obsiahnutého vo vyhlásení o prevzatí nákladov a sumy, na ktorú sa vzťahuje, ako aj absencia právne záväzných a trvajúcich účinkov tohto záväzku sú relevantnými dôvodmi na prijatie záveru, že žiadateľ nespĺňa podmienky stanovené v článku 5 ods. 1 písm. a) smernice 2003/109.

79. Z tohto hľadiska musím priznať, že pokiaľ ide o situáciu vo veci samej, neviem si predstaviť, ako by sa písomné vyhlásenie žiadateľovho brata o prevzatí nákladov mohlo považovať za dostatočne presné, resp. majúce právne záväzné a trvajúce účinky, na základe čoho by belgické orgány vedeli zabezpečiť, že sa vyhlásenie bude dodržiavať a že sa žiadateľ nestane záťažou pre dotknutý členský štát.³⁸ Toto hodnotenie je však súčasťou konkrétneho posúdenia všetkých okolností dotknutého prípadu vnútroštátnym súdom.

80. V tejto súvislosti poznamenávam, že *žiadateľ* o postavenie osoby s dlhodobým pobytom musí predložiť dôkazy potrebné na podporu svojej žiadosti. Inými slovami, vnútroštátnym orgánom neprináleží vykonávať overenie, ktoré by išlo nad rámec dôkazov predložených žiadateľom.³⁹

V. Návrh

81. Vzhľadom na predchádzajúce úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na tri otázky, ktoré položila Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (Rada pre cudzinecké spory, Belgicko), takto:

Článok 5 ods. 1 písm. a) smernice Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o postavení štátnych príslušníkov tretích krajín s dlhodobým pobytom sa má vykladať v tom zmysle, že neobsahuje žiadnu osobitnú požiadavku v súvislosti s pôvodom zdrojov. V prípade, že zdroje pochádzajú od tretej osoby alebo rodinného príslušníka žiadateľa, ako je to za okolností sporu vo veci samej, je potrebné, aby tieto zdroje boli dostatočné a vyznačovali sa určitým trvaním a určitou kontinuitou, aby sa dalo odôvodnene vylúčiť, že sa žiadateľ stane pre systém sociálnej pomoci dotknutého členského štátu záťažou. Vnútroštátne orgány musia na tento účel zohľadniť všetky relevantné okolnosti daného prípadu vrátane dostatočne presnej a trvajúcej povahy a právnej záväznosti vyhlásenia tretej osoby alebo rodinného príslušníka žiadateľa o prevzatí nákladov spojených s pobytom žiadateľa.

³⁸ V tejto súvislosti poznamenávam, že belgická vláda poukazuje na to, že vo vnútroštátnom práve Belgicka existuje všeobecná zásada, že „nikto nemôže na seba zobrať doživotný zmluvný záväzok“.

³⁹ Poznamenávam, že smernica 2003/109 neobsahuje presné kritériá, pokiaľ ide o typ dôkazu, ktorý musí štátny príslušník tretej krajiny predložiť, aby preukázal, že má zdroje požadované na získanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom. Článok 7 ods. 1 tejto smernice totiž stanovuje, že k žiadosti musia byť priložené písomné dôkazy podľa vnútroštátneho práva, že žiadateľ spĺňa podmienky ustanovené v článkoch 4 a 5 tejto smernice.